

עלון דברי חיים

לפרשיות ויקהל – פקודי

יחתור מחתרת מתחת לאדמה, עד שיוכל לבצע את הדבר הנדרש. כי על ידי הזריזות יגדל ויגבר אצלו הלהט לדבר, וימצא כבר את הדרך כיצד לעשותו...
אוצרות התורה

"את קלעי החצר את עמודיו ואת אדניה" [ל"ה, ט"ז]
רש"י מעיר שהמילה "חצר" היא גם זכר וגם נקבה, שכן הפסוק כאן משתמש בב' הלשונות שכן אומר "את עמודיו" בלשון זכר, ואילו "את אדניה" בלשון נקבה. ומביא רש"י דוגמת כמה מילים בעברית שהן משמשות גם זכר וגם נקבה.

ובספר דברי דוד לבעל הט"ז כתב שבספרים הקדושים איתא ש"זכר" הוא זה המשפיע, ו"נקבה" זה המושפע, גם אם שניהם בנים וגם אם שתיהן בנות, לעולם המשפיע נקרא "זכר" והמושפע "נקבה". והנה כאן אנו מדברים על חצר המשכן, החצר היא בסך הכל גרגרי חול, ומחיכן אם כן נובעת קדושתה של החצר? אלא מפני סמיכותה לקודש הקודשים. יוצא שהחצר מושפעת ולכן היא נקבה. אבל כשאבותינו זכו ועמדו בה באותה חצר, הלא קיבלו השפעה גדולה ואז בעצם הפכה החצר ל"זכר". ולכן היא נקראת גם "זכר" וגם "נקבה".

בעל הט"ז

"והנשיאם הביאו את אבני השהם ואת אבני המילואים לאפור ולחושן" [ל"ה, כ"ז]

כתב רש"י: "מה ראו נשיאים להתנדב בחנוכת המזבח בתחילה, ובמלאכת המשכן לא התנדבו בתחילה? אלא כך אמרו נשיאים: יתנדבו ציבור מה שמתנדבין, ומה שמחסרין אנו משלימין אותו, כיון שהשלימו ציבור את הכל שנאמר "והמלאכה היתה דים", אמרו נשיאים, מה עלינו לעשות? הביאו את אבני שהם וגו', לכך התנדבו בחנוכת המזבח תחילה. ולפי שנתעצלו מתחילה, נחסרה אות משמם, ולכן כתוב "והנשיאם" כתיב וחסר אות יו"ד. עד כאן דברי רש"י.

אך צריך להבין מה היה חטאם של הנשיאים, והרי במה שאמרו "יביאו בני ישראל כל מה שבידם ומה שיחסר להקמת המשכן אנו משלימים" מונחת התחייבות להשלים את כל מה שיחסר במשכן, ולכאורה אין לך התחייבות גדולה מזו, ובאמת בסופו

"וכל חכם לב בכם יבואו ויעשו את כל אשר צוה ה'" [ל"ה, י']

כתבו המפרשים: אדם שחושק וחושב לעשות מצוה, עליו לעשותה תיכף בזריזות, שכן הדיבור מסביב למצוה והשהייה הכרורה בכך, עלולים לגרום מעצורים ומכשולים שונים שימנעו את קיום המצוה, לפיכך אמר הכתוב **"וכל חכם לב בכם"** – אדם שהוא באמת חכם וברצונו לקיים את המצוה, **"יבואו ויעשו את כל אשר צוה ה'"** – באים מיד ועושים ולא מדברים.

וכעין זה ביאר הגאון מוילנא את הפסוק במשלי **"חכם לב יקח מצוות ואויל שפתים ילבט"**, שהחכם לוקח מיד את המצוה ומקיימה תיכף, כי אז הריהו בטוח ששום מכשול לא ימנעהו עוד מלקיימה, אבל **"אויל שפתים"** מרבה בדברים מסביב למצוה ומתמהמה מלקיימה, עד אשר **"ילבט"** – עד שמתהווים לבסוף לבטים ומכשולים והמצוה אינה נעשית.

וביאר בזה החיד"א מה שאמרו חז"ל **"צדיקים אומרים מעט ועושים הרבה, רשעים אומרים הרבה ואפילו מעט אינם עושים"** – דכיון שהצדיקים אומרים רק מעט ולא מתמהמים כלל, היא גופא הסיבה שעושים הרבה, אבל הרשעים כיון שאומרים הרבה ועד שעושים משתהים הרבה, לכן אפילו מעט אינם עושים.

וזה המעלה שאמרו חז"ל **"זריזים מקדימים למצוות"** דלולי הזריזות בעשיית המצוה, יבואו לו הרבה עיכובים ולא יעשה את המצוה כלל, והחפץ חיים היה מביא לזה ראייה מבועז שנודרו לישא את רות המואביה בו ביום, ולמחרת מת, ואילו לא היה מזדרז היה מפסיד את הכל.

וכבר אמר שלמה המלך במשלי **"אמר עצל שחל בדרך ארי בין הרחובות"**, ולכאורה צריכים להבין, ממה נפשך, אם באמת יש ארי בדרך, בודאי שיש ממה לפחד, ולמה נקרא **"עצל"**? ואם אין ארי בדרך אין זה **"עצל"** אלא **"שקרן"**?

אלא, ביאר בזה ראש ישיבת טלו, שדברי שלמה אכן מדברים כשיש ארי ושחל בדרך, אולם אדם זריז תמיד ימצא דרך ועילה להגיע למקום יעודו למרות כל העיכובים והמניעות – הוא יטפס על גגות או

של דבר הם הביאו את אבני השוהם ואבני המילואים שהיו יקרים ביותר, מדוע אם כן נתבעו על שאיחרו?

אלא, כיון שנדבת המשכן היתה ציווי מאת הבורא יתברך, כל מחשבה אפילו הנעלית ביותר לאי קיום הציווי פסולה ואיננה קיימת! על כן נענשו הנשיאים על שלא נדבו למלאכת המשכן, אף שכוונתם היה לשם שמים, דכשיש לפני האדם חיוב לקיים מצוה, חובתו עליו לקיימה וכל החשבונות שבעולם בטלין כנגד המצוה.

הגרי"ז מבריסק

"וירא משה את כל המלאכה והנה עשו אתה כאשר צוה ה' כן עשו ויברך אתם משה" [ל"ט, מ"ג]

פירש רש"י "ויברך אותם משה" – אמר להם "יהי רצון שתשרה שכינה במעשה ידיכם, ויהי נועם ה' אלוקינו עלינו וגו'".

ותמוה מה צורך יש בברכתו של משה, הרי הבטיחם הקב"ה "ועשו לי מקדש ושכנתי בתוכם" ואין ספק שיקיים הקב"ה הבטחתו וישרה שכינתו במעשה ידיהם?

ותירץ, דהנה כדי שתהיה השראת שכינה צריך להיות המעשה שעושים בתכלית השלימות הן במחשבה הן בדיבור והן במעשה. ומשה רבינו ראה באספקלריא של קדש שהיו כמה אנשים שעשו את מלאכת המשכן שלא בכוונה הראויה, וזהו שאמר "וירא משה את כל המלאכה והנה עשו אותה", כלומר, שאת העשייה עשו כולם כמצוות ה', אמנם בכוונה הראויה, לא כולם עשו בשוה.

על כן ברכם משה דאף שאין מחשבתם טהורה לגמרי, יהי רצון שתשרה שכינה במעשה ידיכם אפילו ללא כוונה, וזה מה שאמר "ומעשה ידינו כוונה" – אתה "עלינו", כאילו עשו בכוונה הראויה, ואחר שכבר הוא מתוקן "מעשה ידינו כוונה עלינו".

החיד"א

סיפורי השבוע

המילה "שבת" נדרשת, כידוע, בדרך של נוטריקון: שנה בשבת תענוג.

אולם מצויים חסידים ואנשי מעשה, המקיימים בשבתות ובימים טובים את דברי חז"ל: לא ניתנו שבתות וימים טובים אלא לעסוק בהם בדברי תורה. חסידים אלה אף הם דורשים הנוטריקון של שנה

בשבת תענוג, אלא שמפרשים "שנה" מלשון לימוד ושינון.

מספרים על א' הצדיקים, שמאז עמד על דעתו מנע עצמו מלישון בלילי שבתות, ומדי שבת בשבתו היה לומד תורה בהתמדה והשתדל לסיים בו ביום כל כ"ד הפרקים של מסכת שבת.

וכאשר אנשים היו שואלים אותו: מדוע הינך מדיר שינה מעיניך בכל יום השבת? כלום אין זה מבחינת עינוי נפש, והרי בשבת מצוה להתענג?

היה משיב אותו צדיק לשואלים: הרי מספרים על הקיסר הצרפתי נפוליאון, שמעולם לא היה ישן בשעות היום, וכן היה אומר למקורביו: בשעה שאני ישן – איני קיסר, וחבל להחמיץ את מעמד המלוכה שבידי אפילו לשעה קלה...

ואף אני עושה כן – סיים אותו צדיק, הנני משתדל להיות ער בכל שעות השבת מכניסתה ועד צאתה, כי חבל לי להחמיץ את שבת מלכתא אפילו לשעה קלה!

"זביום השביעי יהיה לכם קודש שבת שבתון לה"

כפי הכוחות וההוצאות שהאדם משקיע לכבוד שבת קודש, כך יוגדל שכרו כפלי כפלים.

ומסופר על מלך ששמע שנגן פלוני הגיע למסע הופעות, ושמו הולך לפניו, הכל מתפעלים מנגינתו. הזמינו המלך שינגן לפניו, הזמין את כל שריו, והנגן הפליא לעשות בנגינתו. השקיע בה את כל מעייניו, כל רגשותיו, כל כשרונו. יצאו השרים מגדרם והתפעלו בלי די.

כשסיים, אמר לו המלך "נקבה שכרך עלי ואתנה", השיב לו הנגן: אדוני המלך, אני מילאתי רצונך בשלימות, ככל יכולתי – תן לי שכרי בשלימות, כפי יכולתך...

וזה מה שאמרו חז"ל באבות "עשה רצונך כרצונך כדי שיעשה רצונך כרצונך".

ובמילים אחרות: כפי שישקיע האדם במצוות ובשבת, כך "ישקיע" הבורא יתברך בשכרו...

רבי בנימין צבייר עשור זצ"ל מג'רבה

שבת שלום!

יוצא לעילוי נשמת האשה הכשרה והצנועה

מרת **ימנה בת חנה** ז"ל. ת.נ.צ.ב.ה.

לכל ענייני העלון נא לפנות במייל ל:

kosssover@gmail.com